

[Patriotyczna Majówka, oczywiście z historią i literaturą!](#)

Dodane przez Agnieszka Schreiber - pon., 08/05/2023 - 11:27

Jak przystało na polskie patriotyczne święta - inaczej być nie mogło. Członkowie Borowiackiego Towarzystwa Kultury w Tucholi 2 maja br. wybrali się do jednych z najciekawszych miejsc na mapie zabytków Wielkopolski leżących w powiecie jarocińskim.

Nad rzeką Lutynią, znaną z opowiadania Jarosława Iwaszkiewicza „Młyn nad Lutynią”, w pradolinie Warty, na terenie Szwajcarii Żerkowskiej znajdziemy Śmiełów i Żerków. To miejsca związane z pobytem Adama Mickiewicza w owym 1831 r. (powstanie listopadowe), w których wieszcz czerpał nie tylko natchnienie, ale też wraz z postaciami umieścił je w „Panu Tadeuszu”, o czym nie wszyscy wiedzą.

Jest sień, dwór Horeszków, karczma Jankiela, salon kawowy, ogródek Zosi i epizody z Telimeną w tle. Szczególnym miejscem jest śmiełowski pałac Gorzeńskich, a następnie

własność Chełkowskich, którzy byli wielce zasłużonymi dla polskiej kultury. Śmiełów to przykład wielkopolskiego gniazda szlacheckiego, odgrywającego ważną kulturową rolę domu otwartego.

Cały obiekt pałacowo-parkowy to Muzeum Adama Mickiewicza Oddział Muzeum Narodowego w Poznaniu. Polecamy to miejsce organizatorom wycieczek szkolnych, szczególnie w ramach projektu „Poznaj Polskę”, który wspiera organy prowadzące publiczne i niepubliczne szkoły w realizacji zadań mających na celu uatrakcyjnienie procesu edukacyjnego poprzez umożliwienie poznawania Polski, jej dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego.

A życie...No cóż... Matura 2023, język polski: „Pan Tadeusz: Jak niespodziewane okoliczności wpływają na zachowanie człowieka?” Ach, to byłby popis...

Dziękujemy Pani Julii Talarczyk z Biblioteki Publicznej Miasta i Gminy Żerków za oprowadzenie naszej grupy po Żerkowie. Nawiązaliśmy kontakt, który w przyszłości może zaowocować współpracą. Jak wiadomo (albo i nie!) wiele nas łączy, oczywiście historia i postacie, które ją tworzyły, a szczególnie dwie damy, tytanki walk o niepodległość Maria z Donimirskich Chełkowska (urodzona w Telkowicach na Powiślu) i Maria z Komierowskich Janta-Pończyńska. Niespodziewanie do uczestników świątecznego wypadu dołączyli potomkowie rodu Chełkowskich, ostatnich właścicieli Śmiełowa. A jak do tego doszło, to już tajemnica organizatorów wypadu.

To wydarzenie patriotyczno-kulturalne wsparte zostało dofinansowaniem gminy Tuchola.

Pałac w Śmiełowie mieszczący Muzeum im. Adama Mickiewicza – zabytkowy pałac zbudowany w roku 1797 przez czołowego architekta epoki klasycyzmu, Stanisława Zawadzkiego, sprowadzonego z Warszawy po upadku insurekcji kościuszkowskiej, dla Andrzeja Gorzeńskiego. Budynek otacza ogród krajobrazowy, będący miniaturą parku angielskiego. Śmiełów znajdujący się przy granicy zaborów stał się miejscem patriotycznych cnót, a jego właściciel - Hieronim Gorzeński - aktywnie udzielał się w konspiracji w okresie powstań narodowych. Z tym czasem wiąże się ważne wydarzenie, które zadecydowało o obecnym przeznaczeniu pałacu w Śmiełowie: w roku 1831 zatrzymał się tu Adam Mickiewicz, wiozący pisma dla Rządu Narodowego. To tu Adam Mickiewicz dowiedział się o upadku Warszawy w powstaniu listopadowym. Wnętrza pałacu, z częściowo zachowaną polichromią, są warte obejrzenia nie tylko ze względu na pamiątki Mickiewiczowskie, ale i z powodu swojej oryginalności i tajemniczości, jaką kryją niektóre pomieszczenia. W 1887 roku po bezpotomnej śmierci ostatniego z Gorzeńskich, pałac nabył Franciszek Chełkowski, ożeniony z Marią z Donimirskich, którzy przyczynili się nie tylko do rozbudowy majątku, ale i do krzewienia kultu Mickiewicza. Chełkowscy byli patriotami zasłużonymi dla polskiej kultury. Za ich czasów w Śmiełowie gościli: Ignacy Paderewski, Wojciech Kossak, generał Józef Haller, córka Mickiewicza Maria, syn Władysław, wnuczka po córce Helenie – Genowefa, filozof Władysław Tatarkiewicz, kompozytor Ludomir Różycki, kardynał Edmund Dalbor – pierwszy prymas po odzyskaniu niepodległości. Pałac całkowicie splądrowany przez hitlerowców został odremontowany dopiero w latach siedemdziesiątych. Utworzono wówczas Muzeum Adama Mickiewicza. Na parterze pałacu znajduje się ekspozycja mickiewiczowska, którą poprzedza sala Malarstwa Romantycznego. Biografia Mickiewicza w przedmiotach została zgromadzona w trzech salach. Ponadto w muzeum znajdują się obrazy, grafiki, rzeźby, obiekty rzemiosła związane z narodowym wieszcem. Swym urokiem zachwyca

ekspozycja wnętrz pałacowych, a także park rozciągający się wokół pałacu z Ogródkiem Zosi oraz z łąką z pomnikiem Mickiewicza, a także z łąką upamiętniającą rosnący tu dąb jego imienia. W ogródku Zosi rosną wszystkie kwiaty i zioła wymienione na kartach Pana Tadeusza i inne związane ze szlachecką tradycją uprawy. Na tablicy umieszczonej przy ogródku czytamy: rośliny wymienione w ogródku Zosi, apteka wojszczanki, ogród ptasi, warzywnik, rośliny z różnych miejsc Soplicowa, inne znane w XIX wieku. Przez okazały park przepływa rzeka Lutynia, dodając mu romantyczności, również ze względu na wyspę, utworzoną przez jej ramiona; w czasach, gdy Mickiewicz przebywał w Śmiełowie, prowadził do niej zwodzony mostek. Z parkiem i pałacem wiąże się również historia dębu i pomnika Mickiewicza, romansu wieszczki i pięknej pani Konstancji z Bojanowskich Łubieńskiej.

Punkt widokowy w Brzóstkowie zlokalizowany jest przy trasie z Żerkowa do Śmiełowa w pobliżu najwyższego wzniesienia na terenie – Łysej Góry o wysokości 161 m n.p.m. Z punktu rozciąga się widok na malownicze tereny Parku Krajobrazowego, widoczny jest również pałac – w Śmiełowie, kościół w Brzóstkowie a przy dobrej pogodzie można z tego miejsca zobaczyć Pызdry, znajdujące się w odległości około 20 km.

Gmina Żerków liczy około 11 tys mieszkańców. Tereny te nazywane są Szwajcarią Żerkowską i objęto ochroną w ramach Żerkowsko-Czeszewskiego Parku Krajobrazowego. Gmina posiada liczne zabytki wkomponowane w krajobrazy pradoliny Warty. W roku 2007 utworzony został Mickiewiczowski Park Kulturowy, którego celem jest ochrona krajobrazu oraz zachowania dziedzictwa kulturowego. Żerków to najmniejsze miasto w Polsce z licznymi zabytkami: barokową bramą pałacową, kaplicą cmentarną św. Krzyża, stróżówka, starą stajnię dworską jako pocztą konną, kamienicami przy rynku, kościołem parafialnym pw. św. Stanisława Biskupa, grodziskiem wczesnośredniowiecznym, neobarokowym kościołem ewangelickim z 1904. Miasto posiada bogate zaplecze sportowe oraz kilka odkrytych basenów.

Informacja: Maria Ollick, prezes Borowiackiego Towarzystwa Kultury w Tucholi

Kategoria

- [Kultura](#)
- [Miasto](#)

Source URL: <http://www.tuchola.pl/aktualnosc/kultura-miasto/1324-patriotyczna-majowka-oczywiscie-z-historia-i-literatura>